

## Den lumske skovflåt

*Ellen Frydendal, Batum Hedevej 3, 8830 Tjele*

Mens de fleste andre nød den dejligt varme sommer 2018, blev den et mareridt for mig. Jeg havde voldsomme smerter i godt en måned, hvor jeg forgæves gik til flere undersøgelser. Til sidst fik jeg stort set ikke sovet på trods af stærk smertestillende medicin. Først da min ene mundvig begyndte at hænge, blev jeg sendt på neurologisk afdeling. Her blev det afsløret, at jeg havde fået borrelia fra en skovflåt.

Som så mange andre friluftsfolk har jeg ofte haft en skovflåt på mig, men har altid hørt, at den slags bid er uskadelige, hvis de ikke udvikler en rødmenende plet. Det passer ikke altid! Får du en rødmenende plet, er det bare om at komme til læge og få en penicillinbehandling, men du kan altså også være angrebet uden, at der danner sig en rød plet, eller du kan overse den. Derfor er det vigtigt, at du selv er opmærksom på andre symptomer.

### Hvordan får man sygdommen?

Det er skovflåten, der bærer på sygdommen. Ca. 2 % af flåterne har den skadelige borreliabakterie i sig. Risikoen for at få sygdommen er stigende pga et stigende antal flåter.

Flåterne sidder i højt græs og venter på du kommer forbi, så den kan krybe over på dig og bide sig fast et eller andet sted. Får flåten lov til at sidde på kroppen tilstrækkeligt længe og har den bakterien med sig, ja så overføres sygdommen til dig. Efter et stykke tid vil bakterien angribe kroppen et eller andet sted. Det kan f.eks. være i en hjerteklap eller i leddene. Det kan også være i nervesystemet, som det var for mit vedkommende. Det betød, at jeg fik hjernehindebetændelse. Resten af denne artikel er derfor skrevet ud fra mine oplevelser med angreb på nervesystemet.

### Symptomer

Et symptom på at nervesystemet er angrebet er, at man oplever smerter forskellige steder i kroppen, som middelbart ikke har noget med hinanden at gøre. Selv havde jeg brændende smerter under det ene skulderblad. Jeg troede de stammede fra en overanstrengelse. Det udviklede sig imidlertid til voldsomme smerter i det ene bryst, kortvarig feber og en følelsesløs armhule. Senere fik jeg ondt i armene og prikken i fingrene. Når jeg ikke var i bevægelse stille, øgedes smerterne, og smertestillende medicin hjalp ikke. Der kom til at gå 5 uger, inden jeg fik diagnosen borreliose. Den lange tid inden diagnosen skyldes nok en blanding af travlhed hos lægen, min autoritetstro og forhippethed på selv at finde årsagsforklaringer med det samme. Resultatet var, at jeg blev sendt til undersøgelser for knoglebrud og lignende. Det gav ikke noget resultat, og tiden gik. Mit råd er derfor: Smerter, som er forskellige steder i kroppen, som er uafhængige af hinanden, bør få dig til at tænke: Det kan være en skovflåt, der har angrebet mig!

### Hos lægen

Borreliose er en relativt overset sygdom, fordi den er forholdsvis ny og sjælden, og den rammer oftest kun folk, der færdes meget i naturen.

Den manglende opmærksomhed på sygdommen betyder, at du risikerer at diagnosticeringen trækker i langdrag eller du får en fejldiagnose. Du skal derfor selv foreslå borreliose som en mulighed overfor lægen.

Vil lægen ikke anerkende din sygdom, og er du samtidig selv overbevidst om, at der er tale om borreliose, så tag på sygehuset og bliv undersøgt. Dette er desværre også en erfaring, som en af vores venner har gjort.

### Behandling

Borreliose behandles som regel med penicillin. Det gælder om at behandle, så tidligt som muligt, så bakterien ikke når at lave alt for megen ravage. For mit vedkommende fik jeg penicillin i 14 dage og blev sendt hjem med besked om, at jeg nok skulle blive rask igen – blot ville der gå lang tid. Andre får desværre ikke samme positive melding om at blive helt raske, men får varige invaliderende men.

## Forebyggelse

Borreliabakterien kan man ikke vaccineres mod – desværre. På Bornholm, i Sverige, de baltiske lande og i det øvrige Østeuropa findes en anden slags skovflåt med virusen TBE, som er mere farlig, men som man heldigvis kan blive vaccineret imod. Så, skal du ud i naturen i disse områder, bør du overveje at blive vaccineret.

Herhjemme kan du beskytte sig på forskellige måder:

- Lange støvler og bukser kan i nogen grad forhindre flåten i at komme fra det høje græs og over på dig.
- Der findes insektmidler, som du kan sprøjte på bukseben og strømper.
- Et godt immunforsvar vil slå borreliabakterierne ned, inden de når til hjernen. Motion øger immunforsvaret. Dyrk derfor altid rigelig med motion.
- Undersøg dig selv for flåter dagligt – også om vinteren. De kan bide sig fast hvor som helst på kroppen. Selv giver jeg min mand den fornøjelse, at se mig på ryggen hver dag.
- Sørg for at fjerne hele flåten, hvis den har bidt sig fast. Jeg har altid en pincet med mig, så jeg når som helst kan fjerne en flåt. Har du ikke det, kan du bruge neglene. Grib fat om bagkroppen på skovflåten så tæt ved huden som muligt. Vask derefter såret med vand og sæbe.

Den 7. oktober 2019